

A Vigilia beszélgetése

Regőczy Istvánnal

— Felszentelésének 45. évfordulóján a hálaadó szentmisét Regőczy István atya a máriaremetei Lékai László szeretetotthonban mutatta be. Pap „fiai” közül hárman koncelebráltak. Lourdes-i hangulat volt, a tolokocsik szinte összeértek, ez önmagában indokolja az ünnepi hely kiválasztását. Ebben a környezetben beszélgetünk életéről.

— Látrányban születtem 1915-ben. Az első világháborúban mindenünk odaveszett. Édesapám súlyos sebesülés után éveket töltött hadifogságban. Megszületésemről is csak levélben értesült, s már ötödik éves voltam, amikor először meglátott. Öten voltunk testvérek, két hügomat a spanyol nátha vitte el. Családunk anyagi helyzete apám hazatérése után is nehéz volt. Budapestre költöztünk a Garay utcába, egy albérleti szobába. Nyolcéves voltam, amikor rádöbentem, édesanyánk milyen nehéz fizikai munkával keresi a mindennapra valónkat egy kórház mosodájában. Ott kapott ebédet, de szájától megvonva hazahozta nekünk. Gyermekésszel nehezen tudtam kigondolni, hogyan kereshetnék én is, amikor segítségemre jött a Gondviselés. Az Erzsébetvárosi templom plébánosa, Novák apát úr és a sekrestyése segített. Akkortájt én voltam a legkisebb, de legszorgalmasabb ministráns a rorate-miséken. Rövid nadrágban, édesanyám nagykendője alá bújva együtt mentünk minden reggel. Ő a mosóteknő mellett imádkozott, mert a korai munkakezdés miatt nem jöhetett velem. Karácsonyi meglepetésként tudtam meg, arra kéri a mi Urunkat, Jézust, hogy fiából pap lehessen. Szép álomnak tűnt ez csupán, hiszen a betevőre való is nehezen teremtetjük elő, nem a három fiú taníttatási költségét. De nem folytatom, mert kissé patetikusknak hangzik a nyolcéves családfenntartó igaz története. Két pártfogóm, az apát úr és Karcsi bácsi, a sekrestyés bőségesen szereztek nekem munkát. Kórházban ministráltam hajnalonként, amiért nemcsak pénzt kaptam, de kis ételhordóban én is vittem haza ebédet. Rikkancs voltam, csomagot cipeltem, nemcsak a pár fillér reményében, de segítettem mindenütt, a hasonló szegényeken szeretetből. „Isten fizesse meg!” Erre mondják sokan, hogy: No, ezzel tele van a padlás, de egy kilogramm kenyéret nem lehet érte kapni. — Az én egész életem arra példa, hogy nincs jobb bankár az isteni Gondviselésnél, és sohasem késik, legfeljebb negyedórát, hogy próbára tegye bizalmunkat.

— Mikor érezte ezt először?

— Lakott a házukban egy idős, egyedülálló hölgy, Olga kisasszony. Mindennap segítettem neki a bevásárlásnál. Egyszer leültetett a konyhában, és kikérdezett, hogyan is élünk. Sejtette, nagyon nehezen, de nem gondolta, mennyire! Elhívta édesanyámat és felajánlotta, költözzünk le hozzá, nála kényelmesebben leszünk, mint az albérletben. Olga kisasszony ágya ettől fogva a konyhai szelton lett, ahol pár hónap múlva örökre elaludt. Halála után, 1926-ban, Imre öcsémmel egy évre Belgiumba mentünk. A roratek leghűségesebb ministránsaként ugyanis ezt kaptam jutalmul — nyáron egy hónapon át egyedül én ministrálhattam Dr. Cardyn belga kanonok úrnak. Ő azért járt Magyarországra, hogy szegény gyermekek kiutaztatását szervezze. Édesanyánk nem akart tőlünk ilyen

hosszú időre megválni, de amikor következő nyáron még nehezebb anyagi körülményeink közepette a kanonok úr ismét felkeresett, beleegyezett utunkba. Életem sorsfordulata lett aztán az az év, amit Poperingben, egy másik kanonok úr házában töltöttem, s őt nevelőatyámként szeretem.

— *Érlelődő papi hivatását ő fedezte fel?*

— Igen, és ő tette lehetővé, hogy tanulhassak. Ez persze sokkal később kezdődhetett csak. Első utam legkedvesebb misézőkelyhemhez köt, melyet Mária nénitől, a kanonok úr nővérétől kaptam, egy antik aranyórával együtt. Ismerve körülményeinket, arra gondolt, az órát otthon pénzzé tehetjük. Még két nyári vakációt töltöttünk kint, az esztergomi Don Bosco Intézetben végzett tanévek után. Később arra sem tellett, hogy itt tanulhassunk tovább Imrével, így elhatároztam, el kell ismét jutni Poperingbe. Egy ismerős kerékpárversenyzőtől kaptam kölcsön a kerékpárt, mellyel az olasz határig eljutottunk ugyan, de mivel nem volt pénzünk, hazaküldtek. Egy év múltán újra megpróbáltam kijutni. Hajósínasként, gyalog, autóstoppal, egy belga család segítségével az utolsó száz kilométert vonaton megtevé Péter-Pál napján megérkeztem poperingi nevelőatyám házába. Vendégségben volt nála a püspök is, aki nevetve adta áldását a rongyos kis magyar fiúra, aki az apostolok lován, az apostolfejedelmek legszentebb ünnepén azért érkezett, hogy pap lehessen. Tíz év múlva ő volt az ünnepi szónok szentelési misémén.

— *A kanonok úr is megérte 1943. március 28-át, felszentelése napját?*

— Sajnos, nem. Meghalt jó nővére is. Édesapám sem érte meg, Laci bátyám pedig, aki szerzetes szeretett volna lenni, és sikerült is Belgiumba kihozatni egy trappista kolostorba, novíciusként pár hónap alatt vesebajban halt meg. Imre testvérem, aki velem együtt készült a papi hivatásra, édesapánk halála után — 1940-ben — hazatért, hogy édesanyánk ne maradjon támasz nélkül. Az anyagiakról én gondoskodtam. Megírtam flamandul kalandos utamat, s a könyv olyan nagy siker volt, hogy a befolyt összegből Remetén házat vettek édesanyámék. Édesanyám ugyanis mindig arról álmodozott, hogy öregségében, míg fiai esetleg távoli plébániákon pásztorkodnak, majd egyedülálló betegeket fog gondozni. Az élet nem egészen így alakult, de azért ez a szeretetotthon, ahol most vagyunk, az ő házának kibővítése, és azt hiszem, megfelel akkori elképzeléseinek. Lékai bíboros úr csatolta a XXIII. János otthonhoz.

— *Kicsit előreszaladtunk. Felszentelésénél tartottunk.*

— Valóban. Akkor hazajövet itt várt rám édesanyám. A Mária-szobor előtt térdelt. A mécses pislogó fényénél adtam rá elsõmisés áldásomat. A váci püspökséghez kerültem, első kápláni beosztásomat Pesterzsébetre kaptam. Példaképem Don Bosco volt, mindig a hozzám hasonló szegénysorsúakon akartam segíteni. Már Belgiumban Arnold atyának, a vakok és a magyarok nagy pártfogójának segítségével kaptam négy árva magyar gyermeket, akiknek ellátásáról, neveléséről gondoskodtam. Közülük az első, az én legidősebb „leányom” ma apácafőnöknő Afrikában, misszióban. Unokaöccsei pedig papnövendékek. Nagyon boldog voltam, hogy Pesterzsébeten, egy nehézsorsú kerületben kezdhettem. A háború szaporította az árvákat és a nyomort. Volt tennivaló. Két év alatt már tizenhat „gyermekem” volt, akiknek ellátásáról sokszor kalandos módon próbáltam gondoskodni. Állt a háború, tettük, amit lehetett, nemritkán golyózáporban. Tizennyolc büjtatott zsidóm miatt — akik ma is élnek — állandó életveszélyben. Plébánosom lelkesedéssel mesélt munkámról Pétery püspöknek, aki külön feladattal bízott meg. Sikeres végrehajtása után közölte velem, ilyen papra van szüksége ahhoz, hogy Kis-Vácon templomot építsen, de egyébként csak az áldására számíthatok.

— *Tudom, az engedelmesség fogadalomként is kötelezte, de nem próbált meg árva gyermekei bizonytalan helyzetével érvelni az átbelyezés ballatán?*

— Dehogynem! Az első kérdésem az volt, hova tegyem a „gyermekeimet”? A püspök atya a legteljesebb természetességgel válaszolta: — Hozod őket is. — Hová? — Majd megoldjátok, fiam. Az isteni Gondviselés, és áldásom veled van. — Életemről készült könyvemben részletesen ismertetem honfoglalásunktól felosztásunkig ezeket a nehéz, de gyönyörű éveket. Nem tudom, végül hány gyermekem gyűlt össze, számuk kétszáz-negyven felett váltakozott. Saját kezükkel építettek maguknak otthont, kápolnát az én „sasfiókáim”. Prohászka Ottokár karácsonyi elmélkedéséből vettem ezt a nevet elhagyott kis csavargóim, árva gyermekeim számára, akiből elit kis csoportot kívántam nevelni, a legmagasabb krisztusi ideállal szárnyakat adni nekik, hogy a magasba emelkedjenek, mint a sas. „Ego memet in ardua fixi” — a kemény életet választottam, adtam nekik jelszót. Minden kockázatot, áldozatot vállalni akartam értük, ezért lett az én jelmondatom: „Mindent a sasfiókákért, a sasfiókákat Istenért!” MASASI!

1948-ban flamandul könyvet írtam róluk. Az előszót a már említett Arnold Ghesyvre főtisztelendő igazgató írta, a nálam látottak alapján, és a flamandok gondoskodó szeretetére bízta ügyünket. Én a könyvet a nemes szívű Flandriának ajánlottam. Összesen öt könyvem jelent meg Belgiumban. Körülbelül kétezer napot töltöttem börtönben emiatt is. Ami a hivatást illeti, sokan kerestek fel személyesen olvasóim közül, akik a kötetekből a papi pályára kaptak indítást. Saját „gyermekeim” között tíz felszentelt pap van.

A kötetek anyagi segítséget is jelentettek. Második hazám meleg testvéri karokkal ölel magához. Sokan kerestek fel, sok segítség érkezett Amerikából, Svájcban, Ausztriából, Hollandiából is számunkra!

Gyermekeim kék-fehér színű ruhát kaptak Belgiumból ajándékba. Legtöbbjének ez volt az első új ruhája. Kis-váci otthonunknak nem volt kapuja, kerítése, de senki sem szökött meg. Szerették egymást, őszintén, nem volt felekezeti különbség. Mi tartotta őket össze? A Szegények Szűzanyja, akinek szobrát Baneux-ból kaptam, az állandóan nyitott kápolnában virrasztó mi Urunk Jézus, akit sohasem hagytak egészen magára. Be-beszaladt hozzá mindig valaki, s elébe térdelt. A napi rózsafüzér, szentmise és Oltárszentség szükséglet volt számukra. 1949-ben, felosztásunkkor az utolsó szentmisére elszöktek abból a helyiségből, ahová beteretltek őket, mikor saját kezükkel épített otthonunkért harcolni próbáltak a város vezetőivel.

Nem magamhoz akartam kötni őket, hanem Istenhez, mert Ő a legjobb pedagógus is. Hasonló elvekkel még egyszer sikerült hatvan gyermeket nevelnem máriabesnyői árvaházamban. Aszódi káplánként napi száz kilométert kerékpároztam ezekben az években. Két templomot építettem: Domonyban, Domonyvölgyben, a filiálisokban. Összesen hét templomot, illetve kápolnát állítottam helyre, illetve építettem. A legkedvesebb számomra ezek közül a Kút-völgyi Boldogasszony tiszteletére helyreállított engesztelő kápolna a Szabadság-hegyen. A 128-as autóbusz végállomásánál lévő kegyhelyen egyre többen gyűlünk össze délutánonként négy órakor rózsafüzérre, litániára, szentmise-áldozatra. A Világ Győzelmes Királynőjének tiszteletét első szombatunként megtartjuk. A hazánk bűneiért létrehozott engesztelőhelyen sokszor egész éjszakai virrasztással, imádkozással fohászokunk.

— *1985-ben Lourdes-ban jártam. Láttam a „magyar Pietät”, talapzatán a három márványtáblával magyarul, flamandul és franciául hirdeti szövegük: „Hálából mindazoknak, akik a magyar népet segítették. Regőczy István magyar pap.” Kérem, mesélje el a történetét!*

— Belgiumból, egy jötevőm segítségével még gimnazistaként részt vehettem egy lourdes-i zárandokúton. Ott is kértem a Szűzanyát, segítsen, hogy pap lehessenek: az emberekért élve mindent Szent Fiáért tehessek. Mivel különösen nagy hatást tett rám az ottani keresztút tizedik állomása, mert ez Magyarország ajándéka 1910-ből, megígértem, felszentelt papként én is fogok valami nagyon szépet idehozni égi Édesanyámnak. Ezt az ígéretemet természetesen soha nem felejtettem el, de csak felszentelésem 40. évfordulója után pár hónappal sikerült felállíttatni. Fajkód Mária Zsuzsa carrarai márványból készítette. Lourdes püspöke művészeti szakértőjével megnézte az alkotást, úgy döntött, hogy az ottani szentév megnyitásakor ő fogja felszentelni a szobrot. Az ünnepségen sok belga zárandok is részt vett. Nemzeti zászlójuk meghajolt a Pietà előtt. Engem csak egy magyar színekkel ékesített kis koszorú képviselt. Belga barátom elmondta beszédében életutamat, s hogy hálám kifejezése ez az alkotás, mely a magyar sorsot is hűségesen ábrázolja. A Fájdalmak Anyja az égre tekint, úgy emeli, nyújtja szinte a mennyei Atyának az ő Fiát, aki az egész emberiségért feláldozta magát. Mária így minden szenvedőnek, a sokat szenvedett magyar népnek is megértő édesanyja. Jómagam a csodás szobrot Lourdes-ban nem láttam. 1986 karácsonyára egy belga barátomtól kicsinyített másolatát kaptam meg, melyet még akkor, karácsony este, a Kút völgyi kápolnában az éjféli misére felállítottam a jászol mellé. Arra figyelmeztet, a mi Urunk azért jött a földre, hogy életét adja érettünk, s ezért a mi hivatásunk sem lehet más, mint Krisztus követése. Talán tudja, hogy Belgiumban felajánlaskor szokás szerint ereklye-csókra járulnak. Első szentmisémen annak idején én a Brugge-i Szent Jakab templomban a Szent Kereszt ereklyét nyújtottam a híveknek. Közben két ministráns gyerek az első misei szentképet osztotta. Felirata ez volt: „Vágyva vágytam e húsvéti lakomát enni veletek, mielőtt szenvedek.” Fölfohászkoztam: Add, Uram, hogy az én egész papi életem áldozat legyen. Teljes önátadással adjam magam mint egyszerű, alázatos pap, gyümölcöző apostolkodást folytassak a lelkekért. Pap és áldozat. Örvendetes és szomorú utolsó vacsora hangulatban mutattam be első misémet, s így éltem mindmáig. „Vágyva vágytam” — mondta —, és én is megpróbáltam a vágyakozás emberévé válni. Vágyakoztam valami nagyra, szépre, nemesre — elgondoltam, s ha ebben hittem, és akartam, mindig beteljesült, bár sokszor más formában, mint ahogy elképzeltem.

— *Ez azt jelenti, hogy Stephan álmai István atya élete folyamán megvalósultak?*

— Nem egészen. Említettem, hogy a közeljövőben magánkiadásban megjelenik könyvem, melynek utolsó fejezete a *Vágyva vágytam* címet viseli. Beteljesedett vágyaimat ebben foglalom össze. Betöltöttem hetvenharmadik életévemet. Kora hajnaltól késő estig dolgozom ma is, és mindaddig, amíg az én Uram jónak látja. Aztán utolsó nagy vágyam, hogy lelkem az égben, elfáradt testem szüleim sírjában, szívem pedig Flandriában pihenjen, abban a kriptában, ahol nevelőapám, a belga kanonok és Laci bátyám, a szerzetesnövendék alussza a béke álmát.

Dobos Marianne